

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrtni strani din 500—, 1/4 strani
din 250—, 1/8 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Boji za osvoboditev Norveške

Pred odločilno bitko na kopnem

Nemcem je uspelo, da so zasedli Oslo, Stavanger, Bergen, Trondhjem in Narvik. Najmoderneje nemške sile so zbrane okrog Osla in so napredovale proti severu in švedski meji.

Norveška je razglasila mobilizacijo šele tedaj, ko so Nemci že bili v njenih glavnih pristaniščih. Od tedaj do danes računajo, da ima Norveška pod orožjem 60.000 mož. To norveško armado so znatno podprli Angleži in Francozi.

Švedski listi poročajo, da so se že izkrcali zavezniške čete na Norveškem, predvsem na treh mestih: pri Narviku, pri Namsosu in pri Moldeju v Romsdalskem fjordu južno od Trondhjema, na vhodu v važno dolino Gudbrandsdal. Švedski poročevalci cenijo, da je sedaj na Norveškem do 60.000 zavezniških vojakov, in sicer dve diviziji Francozov in ena divizija Angležev. Na vsakem izmed omenjenih mest je bila po teh poročilih izkrcana po ena divizija, neprestano pa prihajajo še nova ojačenja. Glavna vojska se zbira pri Namsosu. Tu imajo zavezniški svoj glavni stan v Stenskeru in pripravljajo očitno večji pohod proti Trondhjemu.

Nemci so poslali svoje čete v Levanger ob Trondhjemskega fjorda v smeri proti severu, da se zavarujejo pred možnostjo zavezniškega napada. Prav tako so bili poslani nemški oddelki proti jugu od Trondhjema. Glavno bitko pričakujejo pri Trondhjemu, iz katerega se je izselilo 70.000 prebivalcev, kar znaša več nego polovico.

Angleži so se izkrcali tudi južno od Trondhjema v Andalsnesu in so obšli Nemce v odseku Trondelag. Nemci držijo v svojih rokah še močno utrjeno postojanko Trondhjem-Storlien.

Angleške čete so stopile v borbo z Nemci severno od norveške prestolnice Oslo. Po poročilih iz švedskega glavnega mesta Stockholm so Angleži vzeli Nemcem Hamar. Razume se, da je treba to vest za sedaj sprejeti z vsemi pridržki. Iz Stockholma poleg tega javljajo, da imajo angleške čete, ki so severno od jezera Mjöße stopile v zvezo z norveškimi četami, tanke in drugo težko orožje. Potem je mogoče, da prodirajo Angleži proti Hamarju iz Andalsnesa ali pa v smeri iz Laerdala, morebiti pa istočasno z obeh smeri. Nemci so poskušali preprečiti zavezniško fronto na tem odseku z izkrcavanjem čet s padali pri Andalsnesu in Dombasu. Toda s padali pri Andalsnesu in Dombasu.

Največji letalski boji v sedanji vojni

Zadnje dni se bijejo na severu v sedanji vojni največji boji v zraku med zavezniškimi ter nemškimi letali.

Angleški letalci so odkrili na svojem polju na od Nemcev zasedeni Danski veliko nemško letalsko oporišče v Aalborgu. Od tam so dovažali Nemci svoje čete po zraku na Norveško. Letališče je bilo opremljeno s signali za nočne polete.

Angleži poročajo o tem napadu: Letalci so se pojavili nad alborškim letališčem tako nenadno, da Nemci niso utegnili streljati. Velik nemški žaromet, ki je razsvetlil ob napadu nebo, je bil kmalu uničen po težkih bombah. Med nenadnim napadom je bilo letališče popolnoma razrušeno. Nekaj angleških letal se je spustilo čisto nad letališče in fotografiralo tri zaradi bomb nastale požare.

Nemško uradno poročilo o angleškem napadu na Aalborg pravi, da so nemški letalci in protiletalski topovi sestrelili štiri angleška letala.

Druga skupina angleških bombnikov je z razstrelilnimi in zažigalnimi bombami zasula nemška letalska oporišča v Stavangerju in Kristiansundu na Norveškem. Po angleških poročilih je napad na Stavanger uspel: uničeno je letališče do neuporabnosti in več nemških pomorskih letal. Angleški napad na Kristiansund je po angleškem uradnem zatrdilu povzročil na letališču veliko škodo, ker je bilo

uničenih ter razdejanih 40—50 nemških letal raznih znamk.

O teh največjih letalskih spopadih trdi angleški letalski strokovnjak, da se Nemcem ni posrečilo z bombniki nadomestiti premoč Angležev na morju. Dosedanji srčiti napadi nemškega letalstva niso mogli preprečiti svobodnega gibanja zavezniške mornarice ob obali Norveške.

Pa tudi Nemci niso držali rok križem. Njihove letalske eskadrilje so letale na vse strani in metale bombe na razna oporišča. Tudi Nemci poročajo o angleških izgubah.

Pri teh poletih so letala večkrat kršila nevtralnost držav in porečajo, da je nemško letalo moralo pristati v Švici, nad Belgijo so bili boji med nemškimi in francoskimi letali, Švedska je pa protestirala, ker je večja skupina nemških letal plula nad njenim nevtralnim ozemljem.

Težko je presoditi izgube na obeh straneh, ker vsak trdi svoje. Dejstvo pa je, da so bile izgube v zadnjih dneh velikanske.

Mirnejše ozračje v Italiji

Po trditvah švicarskega lista »Neue Zürcher Zeitung«, katere so objavili tudi slovenski časopisi, je bilo sredi minulega tedna opaziti, da se pripravlja Italija na vstop v vojno na strani Nemčije.

V Angliji so način, kako je italijanski tisk poročal o vojni na Norveškem, kjer je govoril o porazu angleškega brodogoja, razlagali kot napoved italijanskega vstopa v vojno. Prav tako so v Londonu vzeli zelo resno poročila, ki so jih dobili o mobilizacijskih ukrepih italijanske vlade ter o gibanjih italijanske vojske in mornarice. Angleški mornariški minister Churchill je že 11. aprila v svojem govoru jasno povedal, da naj nikdo ne misli, da je angleško vojno brodogojstvo toliko zavzeto na Skandinavskem, da ne bi imelo časa brigati se za položaj v Sredozemlju in da ni prav, ako kdo misli, da se bo Italija, ki je sedaj na morju precej zavzeta na severu Evrope, manj zanimala za Sredozemlje.

Angleži in Francozi so imeli pravico, da so v zadržanju Italije v zadnjih dneh videli poskus, da se ustvari razpoloženje, ki naj Anglijo in Francijo ovira, da bi šli hitro na pomoč Norveški. Toda Anglija in Francija svojih načrtov na severu kljub temu nista spremenili in sta objavili, da sta tudi pripravljena na Sredozemlju, kjer želita sicer prijateljstvo Italije, a bi radi vedeli, pri čem prav za prav sta.

Potem so prišle pomiritve v italijanskem tisku in sedaj, ko gledamo nazaj, lahko smatramo sredino preteklega tedna kot usodni odločilni trenutek. Razume se, da je odločitev samo začasna, ker si je Italija izrecno pridržala pravico svobodnega nastopa. Anglija in Francija pa bosta storili vse, da Italijo obdržita v nevtralnosti in poglavitno sredstvo, s katerim mislita, da bosta ohranili Italijo nevtralnno, je izjava, da se bosta vsaki spremembi obstoječega položaja v Sredozemlju, kot je določeno v angleško-italijanski pogodbi iz leta 1938., z orožjem v roki zoperstavili, to se pravi, prevzeli vso odgovornost.

V usodnih trenutkih preteklega tedna se je v Parizu in v Londonu opazilo razpoloženje, da bi Anglija in Francija raztegnili obljubo oboroženega jamstva tudi na tiste balkanske države, ki do sedaj takšnega jamstva nimajo (jamstvo imata do sedaj samo Grčija in Romunija). O tej možnosti so v Parizu in v Londonu resno govorili v zvezi z vznemirjenjem, ki je po jugovzhodu Evrope zadnje dni zavladalo v pričakovanju nekih dejanj od strani Italije. Zavezniški so namreč vzeli v račun možnost, da bi se Italija polastila nekaterih postojank, ki bi ji pozneje v sredozemski borbi proti njim prišle prav, ne glede na to, da bi takšen nastop Italije prinesel dokončni dokaz za to, da Nemčija in Italija sodelujeta složno in skladno.

Občinske volitve na Hrvaškem

Ban banovine Hrvatske je s svojim odlokom razpisal občinske volitve na Hrvaškem za podoželske občine. Volitve bodo v nedeljo, 19. maja. Vršile se bodo na osnovi spremene

njenega volilnega reda. Glasovanje bo javno. V drugih delih države občinskih volitev še ne bo. O razlogih za to govorimo na drugem mestu.